

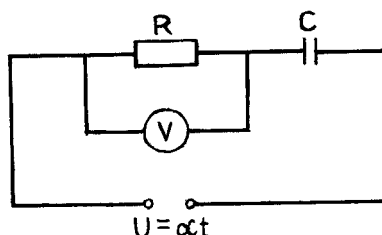
XXXIII OLIMPIADA FIZYCZNA ETAP I

Zadania teoretyczne

ZADANIE T5

Nazwa zadania: „Szeregowy obwód RC”

Opornik o oporności $R = 10 \text{ k}\Omega$ i kondensator o nieznannej pojemności C przyłączono szeregowo do źródła napięcia zmieniającego się tak, że $U = \alpha t$, gdzie $\alpha = 10 \text{ V/s}$ (ryc. 10). Woltomierz o bardzo dużym oporze przyłączony do opornika wskazuje stałe napięcie $U_R = 1 \text{ mV}$.

Ryc. 10

Oblicz napięcie U_R wskazywane przez woltomierz w przypadku, gdyby opornik R wymieniono na opornik $R' = 25 \text{ k}\Omega$, a kondensator C na $C' = 40 \text{ nF}$. Oblicz ładunek kondensatora w chwili $t = 0$.

ROZWIĄZANIE ZADANIA T5

Natężenie prądu płynącego przez opornik R wynosi

$$i_R = \frac{U_R}{R} = \text{const.}$$

bo $U_R = 1 \text{ mV} = \text{const.}$

Prąd płynący przez kondensator ma to samo natężenie

$$i_C = i_R = \text{const.}$$

Z II prawa Kirchhoffa

$$U = \alpha t = U_R + U_C.$$

Różniczkując to po czasie otrzymujemy

$$\alpha = \frac{dU_C}{dt}.$$

Mamy

$$\alpha C = C \frac{dU_C}{dt} = i_C = i_R = \frac{U_R}{R},$$

zatem

$$C = \frac{U_R}{\alpha R} \quad (= 10 \text{ nF}).$$

W drugim przypadku

$$\alpha C' = \frac{U_{R'}}{R'},$$
$$U_{R'} = \alpha C' R' \quad (= 10 \text{ mV}).$$

Obliczamy ładunek na kondensatorze w chwili $t = 0$ (przy pierwotnych wartościach oporu i pojemności) :

$$Q(0) = CU_C(0) = \frac{U_R}{\alpha R} (-U_R) = -\frac{U_R^2}{\alpha R},$$
$$Q(0) = -10 \text{ pC}$$

Skorzystano tu z faktu, że $U(0) = 0$.

Oto kryteria, jakie stosowano przy ocenianiu rozwiązań :

stałość i_R	1 pkt.
równość i stałość i_C i i_R	2 pkt.
$U = \alpha t = U_R + U_C$	1 pkt.
obliczenie C	2 pkt.
obliczenie U_R	2 pkt.
obliczenie $Q(0)$	2 pkt.

Zadanie to, podobnie jak poprzednie, należało do bardzo popularnych i było rozwiązywane na ogół poprawnie.

Źródło:
Zadanie pochodzi z czasopisma „Fizyka w szkole 83/84”

Komitet Okręgowy Olimpiady Fizycznej w Szczecinie
www.of.szc.pl